

# Gravesova-Basedowova nemoc

Gravesova-Basedowova nemoc je **autoimunitní** onemocnění štítné žlázy provázené její nadměrnou funkcí. Je **nejčastější** příčinou **hypertyreózy** a postihuje 4–5 krát<sup>[1]</sup> **častěji ženy** spíše mladšího věku.

## Patogeneze

V těle se tvoří **protilátky proti TSH receptoru**, které po navázání způsobují jeho **aktivaci**. Dochází tak ke zvýšené produkci hormonů štítné žlázy (T3 a T4). Ty samé protilátky se mohou vázat také na antigeny v **retrobulbárním prostoru** (způsobující endokrinní orbitopatii), v **podkoží bérců** (pretibiální myxedém) a **na rukách a nohách** (akropachie).

## Příznaky

- **struma** – **difúzní**, měkká, bohatě vaskularizovaná (při poslechu mohou být slyšet **šelesty**), u starších pacientů tvorba uzlů
- příznaky **tyreotoxikózy**
  - 🧠 nervozita, 🧠 nesoustředěnost
  - 🌡️ zvýšená teplota, 🧴 pocení, 🌡️ intolerance tepla, 🧘 úbytek váhy, 🍽️ zvýšená chuť k jídlu
  - zvýšená aktivace sympatiku – 🧠 tachykardie, 🧠 palpitace, 🧠 dysrytmie, 🧠 hypertenze
  - 🧠 zvýšená motilita GIT, 🧠 průjemy
  - 🧠 hyperreflexie, 🧠 jemný třes rukou
  - proximální 🧠 myopatie – svalová slabost a atrofie především pletencového svalstva
  - **osteoporóza**
- endokrinní orbitopatie
  - otok měkkých tkání za bulbem způsobí 🧠 **exoftalmus**
  - aktivace sympatiku zvýší tonus m. levator palpebrae sup., vážne pohyb víček dolů (Graefeho příznak)
  - **lagoftalmus** (nedovírání víček) způsobuje vysychání rohovky a její eroze
  - postižení očních svalů – 🧠 **dioplie**
  - komprese nervus opticus může způsobit až slepotu
- **pretibiální myxedém** – vzácný příznak, jedná se o podkožní edém s následnou fibrotizací a porušeným odtokem lymfy
- 🧠 **akropachie** – paličkovité zduření posledních článků prstů rukou a nohou, otok nehtových lůžek

*Pozn.* Starší lidé mají vyjádřeny spíše oběhové příznaky a tzv. apatetickou formu (apatie, snížená psychická reaktivita).

## Diagnostika

- zvýšené sérové hodnoty **ft3, ft4**, **snížená hladina TSH** (norma 0,3–4,2 mIU/l)
- přítomnost protilátek proti TSH-receptorům
- zkrácení reflexu Achillovy šlachy
- ultrazvuk štítné žlázy (snížená echogenita) a retroorbitálního prostoru

## Diferenciální diagnostika

- jiné příčiny hypertyreózy (např. **toxický adenom**)
- jiné příčiny protruze bulbů (především u jednostranné vyloučit tumor)

## Léčba

- tyreostatika **thiamazol**, **propylthiouracil** blokuji tyreoidální peroxidázu (závažný nežádoucí účinek je **agranulocytóza**,

### Gravesova-Basedowova choroba

Graves' disease



Oboustranný exoftalmus

**Rizikové faktory** HLA-B8, -DR3

**Patogeneze** protilátky proti TSH receptorům

**Klinický obraz** **tyreotoxikóza**, struma, orbitopatie, dermatopatie

**Diagnostika** ↑ft3, ↑ft4; ↓TSH

**Léčba** **thiamazol**, propylthiouracil, thyreoidektomie

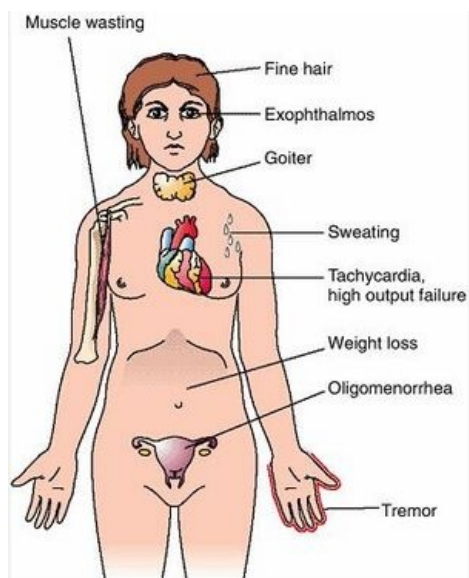
**Komplikace** tyreotoxická krize

### Klasifikace a odkazy

**MKN** E05.0 (<https://mkn10.uzis.cz/prohlizec/E05.0>)

**MedlinePlus** 000358 (<https://medlineplus.gov/ency/article/000358.htm>)

**Medscape** 120619 (<https://emedicine.medscape.com/article/120619-overview>)



Tyreotoxický syndrom

vyskytující se u méně než 1 ‰ léčených)<sup>[1]</sup>

- **β-blokátory** ke zmírnění hyperkinetické cirkulace
- **thyreoidektomie** při intoleranci tyreostatik, mechanickém útlaku a u žen plánujících graviditu, komplikace operace: odstranění příštítných tělísek (hypoparatyreóza), poranění *n. laryngeus recurrens*
- **radiojod** (<sup>131</sup>I) je-li operace kontraindikována
- orbitopatie většinou ustoupí při zmenšení strumy tyreostatickou léčbou, pokud se však oční obtíže zhorší podáváme **kortikoidy**



## Odkazy

### Související články

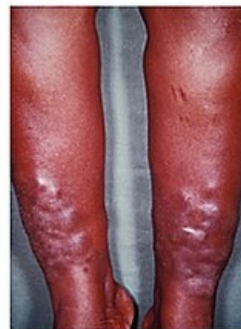
- Hormony štítné žlázy
- Hypertyreóza, Tyreotoxická krize
- Endokrinní orbitopatie
- Onemocnění štítné žlázy
- Gravesova-Basedowova nemoc/kazuistika

### Zdroj

- PASTOR, Jan. *Langenbeck's medical web page* [online]. [cit. 2010-05-19]. <<http://langenbeck.webs.com>>.

### Reference

1. PAVEL, Klener, et al. *Vnitřní lékařství*. 4. vydání. Praha : Galén, 2011. 1174 s. s. 943-945. ISBN 978-80-7262-857-5.



Akropachie na rukou a pretibiální myxedém